ASSISI SZENT FERENC VÁLASZTÁSA

A FOGLALKOZÁS BEMUTATÁSA

Ez az óraterv Assisi Szent Ferenc életének és hivatásának meghatározó mozzanatain keresztül vezeti rá a diákokat a saját útkeresésük mélyebb megértésére. A cél, hogy a hivatást ne csupán, mint foglalkozást, hanem mint Isten által felkínált, szeretetteljesen megélt életszentséget lássák. Kiemelt szempont Szent Ferenc megtérése: a gazdagságtól való elfordulás és a szolgálatban megélt boldogság felismerése. A foglalkozás Szent Ferenc üzenetét járja körül, és a birtoklás helyett a szabadság, a szegénység és a szolgálat radikális választását mutatja be, mint a boldogság valódi forrását. A ráhangolás során a diákok előzetes tudására és az értékválasztás témájára építünk, ezt követi Szent Ferenc életének kulcsmomentumainak feldolgozása kooperatív módszerekkel, majd az értelmezés lépése opcionálisan egyéni vagy közösségi formában. Az alkalmat végül imával zárjuk.

RÁHANGOLÁS, ÉRDEKLŐDÉS FELKELTÉSE

Első változat: Gyakorlat a birtoklás csapdájáról
Időkeret, eszközök: 10-12 perc fejenként egy A6-os papírlap
Mindenki kap egy papírcetlit, melyre 3 perc gondolkodási idő alatt egyéni munkában írják fel az 5 legfontosabb tárgyat (lehet telefon, ruha, pénz, szobám stb.) és mellé 1-1 szót, hogy miért fontos ez számukra (pl. telefon – *kapcsolat*, márkás cipő – *elfogadás*, szoba – *biztonság*).

Az egyéni munkát 2 x 2 perces páros megosztó kör követi.

Első körben: keressenek tetszőlegesen egy párt, és oda-vissza osszák meg egy-

mással a listájukat, és egy mondatban mondják el, hogy melyik az a tárgy, amit a legkevésbé sajnálnának, ha el kellene engedniük, és miért.

Második körben: új párt keresnek, és megosztják, melyik az az egy tárgy, amit a legnehezebben engednének el, és milyen áldozatot hoznának érte.

Plenáris szakasz: miután visszaültek a helyükre, beszélgetést kezdeményezünk, lezárva a ráhangolódás szakaszát 5 percben:

- Mit fedeztek fel az összehasonlítások során?
- Mennyiben jelent a birtoklás felelősséget, kötelességet vagy akár függőséget?
- Milyen érzés ránézni a listára, tudva, hogy van, aki önként lemondott mindenről? (Ez a kérdés vezeti be Assisi Szent Ferencet).

Második változat: Beszélgetés (mi az igazi érték?)
Időkeret, eszközök: 10-12 perc második változathoz tábla/projektor
Beszélgetés indítása a következő kérdések mentén:

- Mikor érzed magad igazán szabadnak?
- Mi adhat hosszútávú boldogságot – a pénz, a hatalom, a hírnév vagy valami más?
- Milyen szabályokat/elveket követnek azok az emberek, akiket példaképnek tartasz? (Utalás: a sikeres élet mögött is van egyfajta „életszabály").
- Gondoljunk a nagy világvallásokra és alakjaikra (pl. buddhizmus – Buddha, kereszténység – Jézus). Mi volt a közös bennük a világi javakkal kapcsolatban? (A világi kincs mulandósága). Ezek az elvek is egyfajta szabályt adnak az élethez.

IMPULZUS A TÉMÁVAL KAPCSOLATBAN

Időkeret, eszközök: 10-12 perc, Ferenc életéből vett, kinyomtatott, felvágott szövegrészletek
Csoportmunka a mellékelt forrásszövegek részletekkel: lehetőleg négy fős csapatokban dolgozunk. Mindegyik csapattag másik forrásrészlettel dolgozik a négyből. Egyéni munkában elolvassák a kapott forrásrészletet, majd minden csoporttag a saját szavaival ismerteti a többiekkel a részletét, és megmagyarázza, szerinte melyik az a mondat, ami a legjobban megmutatja, miért döntött úgy Ferenc, hogy teljesen megváltoztatja az életét, és mi lett az ő igazi küldetése.

Végül a csoporttagok megegyeznek egyetlen központi üzenetben, amit Szent Ferenc a saját, radikális döntésével üzent a világnak.

ÉRTELMEZÉS - A

Időkeret, eszközök: 15 perc, egy-egy A4-es papírlap minden csoport számára, tollak/színesek, tábla/projektor a szempontok kivetítéséhez

3-4 fős csapatokban dolgozzunk. Olyanok alkossanak közös csapatot, akik az előző szakasz során ugyanazzal a forrással dolgoztak.

- A csoportok: a leprás megcsókolása,
- B csoportok: a San Damianó-i feszület
- C csoportok: a ruhalevétel az apa előtt
- D csoportok: a „napfivér" éneke

A csoportoknak egy-egy modern szlogent és vizuális tervet kell készíteniük egy plakáthoz, ami Szent Ferenc radikális döntésének a mai üzenetét hordozza. A feladatvégzés során a diákok – ha nyitottak rá - bevonhatják a mesterséges intelligencia segítségét is.

- A szolgálat radikalitása (leprások megcsókolása, a legkisebbek szolgálata): szlogen pl.: „A legnagyobb lázadás a szeretet."
- A bátorság radikalitása (Atyával való szakítás): szlogen pl.: „Merj nulláról kezdeni."
- Az önismeret radikalitása (a San Damianó-i hang/napfivér ének: felismerni Isten akaratát): szlogen pl.: „A belső hang fontosabb a zajnál."

Bemutatás: a csoportok felolvassák/bemutatják a szlogenjüket, és elmondják, miért pont ez a kép jelenne meg a plakáton. (A hangsúly azon van, hogy mi az a radikális döntés ma egy fiatal életében, ami az életszentség felé vezet).

ÉRTELMEZÉS - B

Időkeret, eszközök: 15 perc, egy-egy A5-ös papírlap mindenki számára, tanári laptop és projektor a videó részlet megtekintéséhez, videó: Franco Zeffirelli: Napfivér, Holdnővér (youtube.com)

Közösen megtekintjük Franco Zeffirelli *Napfivér Holdnővér* című filmjének 6 perces jelenetét (Szent Ferenc és a pápa találkozása), majd a vizuális élményt követően egyénileg a kiosztott cetlire megválaszolják a kivetített kérdéseket:

- Ferenc a pápai udvar előtt a kiszolgáltatottságot, a szegénységet és a társadalmi megítélést (gúnyolódás) kockáztatja. Mit tanulsz tőle a hűség áráról? Mi az a cél, amiért te is hajlandó lennél áldozatot hozni?
- Ferenc a szegénységet választja, hogy a küldetésére fókuszálhasson. Véleményed szerint korunkban ideális esetben hogyan viszonyul egymáshoz a

pénzkereset és a belső küldetés (az, amiért igazán érdemesnek érzed élni)? Vajon meg kell-e találni a kompromisszumot a kettő között?
- A pápai udvar és Ferenc követői kétféle életmódot, kétféle környezetet képviselnek. Mennyire befolyásolja a saját környezeted (barátok, család, iskola) azt, hogy mennyire tudsz hű lenni a saját, még kibontakozóban lévő hivatásodhoz?

Rövid frontális megbeszélés.

REFLEXIÓ, KAPCSOLAT AZ ÉLETTEL

Időkeret, eszközök: 5 perc, projektor a közös ima szövegének kivetítéséhez
Hagyjuk most leülepedni mindazt, amit ma Szent Ferenc élete és döntései megmozgattak bennünk. Ahogy megnéztük, a hivatás egy életforma, ami a belső hangra figyel. Nézzünk most befelé, és osszuk meg egy-egy gondolatban, hogy mi az, ami az órán a leginkább megszólított bennünket.
- Ha egy szóval kellene jellemezned azt a belső iránytűdet, ami a valódi boldogság felé mutat, mi lenne az a szó?
- Ha Szent Ferenc egyetlen, egyszerű és radikális lépésre hívna téged a következő héten, hogy a szegénységben és a szeretetben növekedj, mi lenne ez a lépés (pl. elengedek egy felesleges szokást, megkeresek valakit, aki segítségre szorul)?
- Téged mi érintett meg a leginkább Szent Ferenc életével kapcsolatban? Mi az, ami a leginkább megszólít?

Közös záróima: megkérünk egy diákot, hogy olvassa fel a következő, Szent Ferencnek tulajdonított imát (szepi.hu)

Assisi Szent Ferenc: Békességért
Uram,
tégy engem békéd eszközévé.
Hadd vigyem a szeretetet,
ahol a gyűlölet uralkodik,
a megbocsátást oda,
ahol a vétek él.
Hogy egyességre hozzam azokat,
akik széthúzásban élnek,
s az igazságot vigyem oda,
ahol a tévely az úr.
Hadd vigyem a hitet,

hogy szétoszlassam a sötétséget,
s az örömöt vigyem oda,
ahol szenvedés az élet.

MELLÉKLET

1. tag: a leprás megcsókolása (Részletek Assisi Szent Ferenc életéből, *A szentek élete*, szerk. Diós István, Budapest, Szent István Társulat, 2009., archiv.katolikus.hu)

Egy dáridó után nótázva vonultak végig az utcán, és Ferenc is tagja volt e menetnek, „kezében bottal, amely a vezérségét volt hivatva jelezni." Egyszer csak leszakadt a daloló csapattól, kicsit visszament az úton, és megállt az utca közepén. „A hölgyre gondol, akit feleségül akar venni!" – kiáltotta egyik cimborája, és hívta vissza a többieket köréje. „Igen – válaszolta Ferenc –, egy hölgyre gondolok, aki nemesebb, szebb és gazdagabb mindazoknál, akiket ti valaha is láttatok!" Harsány kacagás volt a felelet, mert a többiek nem is sejthették, hogy Isten mit művel majd Ferenccel. „Az ő menyasszonya az Isten tiszteletéért égő élet volt, amelynek egészen át akarta adni magát, amely a szegénység által nemesebb, szebb és gazdagabb, mint bármi más."

A fiatalúr ezután lóháton kezdte járni a vidéket. Egyszer csak a lova visszahőkölt az úton előtte fekvő emberroncstól, aki a közeli leprás házban lakott. Ferenc már menekülni akart, amikor erőt tudott venni magán, leugrott a lóról, átölelte ezt a szerencsétlent, és megcsókolta. Ezután gyakran fölkereste a leprások házát, és szolgált a betegeknek: mosdatta őket.

Ettől kezdve Ferencet gyakran látták a város előtt lévő leprás házban, ahol ellátta a legalantasabb szolgálatokat is. Később megvallotta: „Itt édessé vált a testem és a lelkem számára az, amit korábban keserűségnek tartottam." Életmódját lényegesen megváltoztatta: a csendet kereste, hogy imádkozzék; Rómába zarándokolt, belső sugallatokhoz kezdett igazodni. Így egy szép napon ruhát cserélt Rómában egy koldussal, és odaült a Szent Péter-bazilika kapujához kéregetni.

2. tag: a San Damianó-i feszület (Részletek Assisi Szent Ferenc életéből, *A szentek élete*, szerk. Diós István, Budapest, Szent István Társulat, 2009., archiv.katolikus.hu)

Egy nap eljutott a félig összedőlt San Damiano-templomhoz. Bement imádkozni, s miközben a feszület előtt térdelt, hirtelen hangot hallott a keresztről, mely ezt mondta neki: „Ferenc, menj, és építsd fel újra egyházamat, mert mint látod, majdnem összedől!" Ferenc még nem értette e szavak mélyebb értelmét, ezért úgy engedelmeskedett, ahogy jónak gondolta. Ment, eladott néhány vég posztót,

eladta a lovát is, és az árát elhozta a templom papjának, hogy állíttassa helyre belőle az épületet. Ő maga is ott akart maradni a templom szolgálatára, de a pap visszautasította a pénzt. Ekkor Ferenc az erszényt betette az egyik ablakmélyedésbe – és többé nem ment haza.

A szülővárosában való koldulás azonban igen nehezére esett. Egyszer elindult, hogy a San Damiano-templom feszülete előtt égő örökmécshez olajat kolduljon. Belépett az egyik ház kapuján, és az udvaron ott látta egykori barátai csapatát. Erre cserbenhagyta a bátorsága, és kifordult az udvarból, hogy továbbmenjen. Aztán mégis visszafordult, odament a barátaihoz, megvallotta előttük a gyávaságát, és olajat kért - de a kérést franciául fogalmazta meg! Anyanyelve is cserben hagyta, annak jeléül, hogy micsoda küzdelmébe került ez a koldulás.

3. tag: a ruhalevétel az apa előtt (Részletek Assisi Szent Ferenc életéből, *A szentek élete*, szerk. Diós István, Budapest, Szent István Társulat, 2009., archiv.katolikus.hu)

Eljött azonban az óra, amikor nem kerülhette el a világgal, elsősorban az apjával való összeütközést. Egy nap Ferenc minden búcsúzás nélkül, egy lóval és egy vég posztóval eltűnt a házból. Atyja kerestette, s mikor nyomára bukkant, felverte az összes szomszédot, és kisebb sereggel vonult a San Damiano-kápolnához. Ferenc megneszelte a dolgot, és mint egy ijedős állat, elmenekült egy barlangba. Az édesanyját, Pica asszonyt is rémület fogta el, amikor egy hónappal később a város utcáin egy kiéhezett, ápolatlan „őrültben", akit az utcagyerekek kacagva táncoltak körül és kövekkel dobáltak, felismerte a tulajdon fiát. Az apa haraggal futott utána, megragadta, és bevonszolta a házba, megpofozta, és bezárta a pincébe. Ezután egy másik városba ment, s mikor napok múlva hazatért, látnia kellett, hogy Pica asszony és a cselédek kiszabadították és futni hagyták a fiút.

Bernardone ekkor elkeseredésében feljelentést tett „megtévedt" fia ellen, hogy visszaperelje tőle a pénzét. Először a városi tanácshoz, majd a püspökhöz fordult. A nyilvános tárgyalás meghökkentő módon zárult: Ferenc ruha nélkül állt ott, mert a püspök lába elé letette atyjától kapott ruháját, erszényét és így kiáltott: „Halljátok mindnyájan! Örömmel adom vissza atyámnak azt, ami az övé, nemcsak a pénzét, hanem a ruhákat is. Mostantól fogva nem azt akarom mondani: „atyám, Bernardone", hanem azt mondom: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben!'' A püspök a palástjával takarta be Ferencet.

4. A Napfivér éneke (kottacsere.hu)

Fivérem, Nap és nővérem, Hold
Oly ritkán látlak, hallom hangotok
Nyomaszt a sok gyötrelem és gond.
Fivérem, Szél és levegő ég
Nyisd ki szemem, hogy lássam ami szép
Körülölel a ragyogás, dicsfény.
Mert Isten műve minden teremtmény
Érzem jóságát és szívem újra él
Fivérem, Nap és nővérem, Hold
Most végre látlak, hallom hangotok